

אור מופלא

לרעות בגנים לאור תורת מרן אור שבעת הימים ותלמידיו הק' זיע"א

גליון כ"ב | פרשת כי תשא תשפ"א

גליון מיוחד לרגל הילולת הרב רבי אלימלך מליזענסק זיע"א

נראה אור | אמרות קודש ופנינים יקרים על פרשת השבוע

אור חדש | אמרות קודש מרועי החסידות בדורינו

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם (ה:)

יש לומר על פי מה ששמעתי מחכם אחד בדורנו ה"ה הרב המגיד מפולנאה מ"ה יוסף נ"ו, כי המשל כשאדם מייגע המוח שלו על ידי שלא יישן כל צרכו, אזי כל האברים כבדים עליו ואינו יכול לנענע אותם בשום מלאכה או משא ומתן, וכשהמוח פנוי וחזק ורוחב, אזי בא בהירות והירות בכל האיברים, וזה אין צריך ביאור, כי מחוש הוא לכל בעל חי מרגישו. וכמשל הזה הוא גם כן בענין הצדיקים שהם ראשי הדור, והעם נקראים אברי הצדיק, וכשהראש פנוי, היינו הצדיק כשיש לו הרחבה והוא פנוי מכל עסקים וטרדות, אז ממילא יכול להעלות כל האיברים שלו, היינו המוני העם, ויבא בהירות וזריזות להם לעבודת הבורא יתברך ויתעלה. והי' שמרמו הפסוק 'כי תשא' היינו כשתרצה לנשא ולהעלות את ישראל, אזי תעלה המוח והראש שלהם, והיינו הצדיקים והחכמים שהם ראשי הדור, שיהיה להם מנוחה והרחבה בדעת, אזי ממילא גופא בתר רישא גריא (עירובין מא. א) ועלו כל בית ישראל עמו, ויבוא בהם זריזות וחיים וחשק גדול לעבודת הבורא ית', וזהו: את ראש - בני ישראל הבן.

(דגל מחנה אפרים)

כי יש לו י פירושם, אי, דלמא, אלא, דהא, ראש השנה ג. א, כי פן ח"ו יהיה ספק אצלך רבש"ע, תשא את ראש בני ישראל, אם לנטלם ולנשואם או ח"ו לא מחמת לפקודיהם, עבור החסרונות שלהם, לשון לא נפקד ממנו (במדבר לא. מט) אני אומר לך רבש"ע שלא יהיה אתה שום ספק בזה, אלא ודאי תשא את ראשם, הטעם כי ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם, כאשר אתה רק תתן לכל אחד ואחד מיישראל כל טוב, אז תראה שלא יהיה ח"ו שום חסרון אצלם נגדך, וילכו בדרך הישר וירצו לפניך. ונתתן כל החסרונות ונוכה לביאת משיחנו.

(הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זיע"א)

ועשית כבוד נחושת וכנו נחושת לרחצה ונתת אותו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים (ה:)

דנהג ציוה לעשות הכיור ממראות הצובאות של נשים (ה:), לרמז שבתחילה צריך לרחוץ את עצמו מיצר הרע ומתאוות רעות, ובהו יכול ליכנס למקום המקדש מהדרגה להדרגה.

(הרה"ק מור"ש מבעלזא זיע"א)

בעת שהייתי ל"ע מיושבי חושך וצלמות בבית האסורים חשבתי בהא דקיי"ל (שי"ע איה"ס פ) דמצוות צריכות כונה, דאולי לא רק עצם המצווה צריכה כונה, כי אם גם ההכנה אלי צריכה כונה, שיתכן שמכין א"ע לקיים מצות ה' אשר צונו לעשות כן, וכך, והוכחה לזה חשבתי מהכתוב דקמן, דכתיב ועשית כבוד נחושת וכנו נחושת 'לרחצה' וגו', דלכאורה תיבת 'לרחצה' נראה כשפת יתר, כי היא הכתוב אומר אח"כ ורחצו אהרן ובניו ממנו וגו', דהכונה בזה לפרש תכלית עשיית הכיור, אלא כי השת"ש משמיענו בזה דגם עשיית כבוד נחושת וכנו נחושת, דהיינו ההכנה למצוה צריכה להיות בכונה לשם מצוות 'לרחצה', וכנ"ל, דגם ההכנה למצוה צריכים לעשות בכונה לשם המצווה.

קח לך בשמים ראש מדר דרוד (ה:)

הש"ת אומר לכל איש ישראל, קח לך רבי אשר בשמים ראש, היינו שראשו מגיע לשמים, שזא תאמר מנין נדע מי הוא אשר ראשו בשמים, ע"ז מסיים הכתוב מור דרוד, אם תבא אצל הצדיק עם בקשה שהוא מר מאד, ותיכף מרגיש דרוד ושמחה, תדע שראשו בשמים.

(הרה"ק רבי מרדכי מקאמיר זיע"א)

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם (לא טז) כי כשהאדם שומר שבת, מתנהג לו אח"כ כל השבוע בטוב בעבודת הש"ת, וע"ז יש לו אח"כ שבת טובה, כיון שהשבוע היה טוב, וכן חוזר חלילה. וזהו ושמרו בני ישראל את השבת רק פעם אחת וע"ז יזכו לעשות את השבת לדורותם.

(הרה"ק רבי אהרן מקארלין זיע"א)

וישלך מידו את הלוחות (ה:)

כשיד משה מן השמים וראה אותו מעשה, עגל מסכה וחטאה גדולה אשר עשו ישראל, אמר משה, איני רוצה להשאר צדיק לבדי, מה עשה, שבר הלוחות ונטא גם הוא עמהם, ועל ידי זה הציל את ישראל.

(הרה"ק רבי יחזקאל מקאמיר זיע"א)

וישב משה אל ה' ויאמר אבא חטא העם הזה חטאה גדולה (ב: לא) **וצריך** להבין אדרבה ליה לזה להקטין החטא, עיין בספר תולדות הק', ויכול להיות שגם בזה הקטין את החטא, כי קיימא לן (ויטא

לה. ב) שחטא הוא שוגג, ולכן אמר חטא העם הזה חטאה גדולה, שהיה להם שגגה גדולה בזה הדבר, כמשמעות לשון חטא, ולכן יש לך למחול ולסלוח להם על זה.

(הרה"ק מר"ש מבעלזא זיע"א)

הנה מלאכי ידך לפניך (ה:)

כתב רבינו בעל הטורים, מלאכי עולה בנימי מאה ואחד, יל"ך, עולה כמנין הלכ"ה, רמז למה שאמרו אינו דומה מי ששונה פרקו ק' פעמים לשונה פרקו ק"א, שעל ידי כן תלך ההלכה לפניו עכ"ל, ויש לתת טעם מה שיכות לדרשה זו כאן, מפני שכתבמ"ל (ויגיה

ט. ב) דרשו מפסוק ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, דעובד אלקים ולא עבדו, תריווהו צדיק גמורי ניגוה, רק שאינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד. וכתב המהרש"א שבא הרמז בראשי תיבות, כי ה"ר"ת של עובד אלקים לאשר, עולים ק"א, וזה הנקרא עובד אלקים, והר"ת של לא עבדו עולה ק', שזה נקרא לא עבדו עכ"ל.

הנה פסוק זה נאמר על ידי הנביא מלאכי, על כן כאשר הכירה התורה שם של עובד אלקים באומרו הנה מלאכי ידך לפניך, שם רמז למה שאמר הנביא הזה.

(קדושת ציון)

ויאמר אני אעביר כל טובי על פיך (ה:)

ולכאורה מאי 'על פיך' הוי ליה למימר 'לפניך' כפירוש רש"י ע"ש, אלא יש לומר אני אעביר כל טובי על פיך רמזו שעל פניהם של צדיקים שורה כל הטוב, ובראייה בעלמא סגי כשרואה פני הצדיק יכול להושע בכל טוב, כנאמר אצל אברהם אבינו ע"ה (בי"ב טו. ב) כל חולה שרואה אותו נתרפא ע"ש, וכמו שאמר רבי האי דעדיפנא מחבראי דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריו ואילו מלפניו על אחת כמה וכמה (עירובין י. ב) ע"ש.

וזהו שנאמר (ישעיה ל. כ) והיו עיניך רואות את מורכך, 'רואות' דווקא ע"ש, וזהו שחייב להקביל פני רבו ברגל (סוכה כו. ב) 'פני דווקא, ודי למבין.' (דברי ישראל)

אמרות קודש

מכ"ק אדמו"ד ממכנו בקא בעלזא שליט"א

ומשה יקח את האוהל ונטה לו מחוץ למחנה וגו' והיה כל מבקש ד' יצא אל אוהל מועד אשר מחוץ למחנה (ג: ז) בתרגום יונתן האריך כאן בלשונו, והיו כל דמהדר בתוכתא בלב שלים קדם ה' היו נפיק למשכן בית אולפנא דמברא למשריתא מודיה על חוביה ומצלי על חוביה ומצלי ומשתבק ליה.

ואמר דודי ז"ל הכוונה בזה עפ"ד אי"ז מן מהר"י ז"ע, דבכל מצוה צריך האדם לכלול א"ע בתוך כלל ישראל, אבל תשובה שהיא ג"כ מצוה קשה לכלול א"ע בתוך כלל ישראל, שהרי כשהאדם עושה תשובה, צריך להתבונן בשפלות עצמו ולדע שאין עוד אדם בישראל שצריך לעשות תשובה כמוהו, וא"כ איך אפשר לכלול א"ע בתוך כלל ישראל, ואמר אי"ז ז"ל הדעה לזה הוא שיעשה שתי תשובות, האחת, שיעשה תשובה ויתפלל להש"ת שיזכה לכלול עצמו בתוך כלל ישראל להיות שוה עמהם אחר ששב בתשובה, ואז יעשה שוב תשובה בכללות כל בני ישראל, ועפ"ז פי דודי ז"ל אריכות הלשון כאן מודיה על חוביה, פעם אחת תשובה ובה זיכה להכלל עם כללות ישראל בתשובה, ומצליה על חוביה פעם ב' תשובה, ומצלי ומשתבק ליה, כשיעשה תשובה בכללות ישראל, ע"כ.

ויל עוד בקודם מ"כ במגילת אסתר שבסעודה ראשונה אמהר לו אסתר לאחשורוש שאלתי ובקשתי וגו' כי בא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם, ומחר אעשה כדבר המלך, ואי בילקוט טעם על מה שדחתה אותו עד מחר, שלמדו הוא אותו הרשע ליפול במחר, כמ"ש צא הלחם בעמלק מחר, וצריך להבין הרמז בזה, ואולי אפשר לומר שבכדי להפיל ולהכניע את עמלק, אי"א בפעם אחת, רק צריך להתייגע לנצחו ולהכניעו, וכמו שאמרו בשם ז"ל שסעודה זו הייתה בפסח ואסתר עשתה הכל באופן שלא יהיה ח"ו איסור חמץ, והאת עלתה לה במסירות נפש כיון שר"י לא ידע ע"מ שהיא מורע היהודים ונתנה והגישה כל המאכלים באופן שלא יהיה חשש של בל דיאה ובל ימצא, ובכך קדושת סעודה זו הכניעה את המן וכדאי בקדושת לוי שלכן היה המן שחמץ טוב לב מגודל קדושת המאכלים שעשתה אסתר, אלא שאסתר ראתה שבכדי להכניעו למחר מוטל עליה לעשות עוד סעודה עוד השתדלות ועוד מסגינ"פ ולכן ביקשה מאחשורוש ומחר אעשה כדבר המלך, דבכ"ז להפילו ולנצחו צריכה הרבה עמל ומסגינ"פ.

ועפ"ז י"ל ג"כ כאן בתרגום יונתן אריכות לשון, דבפשוטו כתוב כאן והיה כל מבקש ד' יצא אל אוהל מועד אשר מחוץ למחנה, ובהו כבר ישיג את כל מבוקשו לדעת את ה', ולאזת בא התרגום יונתן לפרש שמי שהוא מבקש ד' באמת אי"א לו להשיג מבוקשו בקלות ובפעם אחת ולא די בזה שידע שהוא מבקש ד' ויצא אל אוהל מועד, אלא מוטל עליו להשתדל הרבה בזה פעם אחר פעם, וזהו כל דמהדר בתחובא בלב שלים קדם ד' שמי שרוצה בלב שלם לשוב בתשובה מודיה על חוביה ואח"כ מצלי על חוביה, וע"מ לא די לו בזה אלא ומצלי ומשתבק ליה, והיינו שצריך להרבות מאוד בתשובה ובתפילה עד שיזכה שתתקבל תשובתו, וזהו כל מבקש ה', והנה אנו עומדים עכשיו בשבת פרה שמתכוננים כבר לחג הפסח הבע"ט ובאי"א בראי' משתוקק שהשנה אכן כבר נזכה במרעל להיטהר באפר פרה ולעלות לעיה"ק ירושלים להקריב קרבן פסח בביהמ"ק ולאכלו לביל פסח, אבל מוטל עלינו לדעת שאם רוצים באמת, אז צריכים להרבות בתפלה ע"ז אלא צריך להיות מודי ושוב מצלי על חוביה עד שנוכה כבר להגאולה שלימה לאכול עוד השנה הקרבן פסח ולראות בבנין ביהמ"ק מתוך רחמים וחסדים ומתוך חזת וכ"ט.

(ס"ג ש"ב כי תשא פרשת פרה ח"י אור תשס"ז)

לע"ג הר"ה חרבי **שמשו**ן ז"ל בן הר"ה חרבי **יוסף זקן** ז"ל **ברנשטיין** גל"ע כ"ד אור ב' תש"ס, תנצב"ה.

מה אהבתי תורתך כל היום היא שיתיה

בכל עסק האדם הן תורה או תפילה צריך האדם לומר לשם יחוד הקב"ה ושכינתיה, ונראה לקרב אל השכל מה הוא היחוד הזה קב"ה ושכינתיה הוא כן, דהנה האדם כשהוא לומד תורה הוא מדבר דברים קדושים ואותיות הקדושים ומכח מה הוא מדבר מכח חלק הקדושה אשר בקרבו, והיינו הנשמה הקדושה היא חלק אלו"ה ממעלה, וזה ידוע דאורייתא וקב"ה כולה חד, נמצא על ידי נשמה הקדושה שמדבק עצמו בחלק אלקות שבו באותיות הקדושים אזי מעלה הדיבורים למעלה ומתדבקים באחדותו יתברך שמו וזה יחוד קב"ה ושכינתיה שמיחד התורה הקדושה ונשמתו הקדושה עם קב"ה על ידי למוד התורה והתפלה.

בכל הדברים שבעולם הן בתורה הן בתפילה הן במצות מעשיות, ויגיל את עצמו לומר בזה הלשון הריני עושה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו, וירגיל את עצמו לומר זאת בתוכיות ובפנימיות הלב ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה זו.

התורה הק' היא ההתחלה שייכול אדם לבא לעבודתו יתברך שמו באמת.

תורה בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגינה ומצלה, ונמצא כשלומד תורה פעם אחת התורה מגינה עליו גם בשעה שאינו לומד וכשלומד שוב אזי מגיע לו שכר בעד הלימוד הזה, כי מה שלמד כבר הוא מגין עליו ואין צורך הלימוד השני להגין עליו... לכן שוכר הרבה מאד כנייל עבור כל לימוד ולימוד.

הסיבה הגורמת לאדם שישגי את התורה הניתנה בסניי היא העיקר הכנעה.

עיקר התענוג של השי"ת ב"ה כשאדם לומד הלכה בהכנעה גדולה, ואין מתגאה בלימודו הטוב.

יזהר מאוד בהתמדת הלימוד שיעורין כסדרן, יתקף ומיד אחר קומו משינתו ואחר אמרו תיקון חצות והצטטיל קטן, לא יזח מהספר שלומד בו אפילו שעה אחת. בכל פעם שיישב את עצמו ללמוד, ואחר שיאמר תפלת השב המתחלת "אנא השם וכו' ותפילת התלמוד תורה בשערי ציון המתחלת "הנני רוצה ללמוד", יראה בכל כחו שלא לעשות שום הפסק אפילו במחשבה אחרת, וזולת מחשבת הלימוד ומחשבת הצטטיל קטן שהוא לפני עיניו, כי המאור שבה יחזירו למוטב.

צריך האדם להיות הולך בעבודתו יתברך שמו מדי יום ויום יותר מיום העבר, והיינו גם אם עסק בתורה לשמה ודיבקות ביראה ואהבה היום, אז למחרתו יוסיף לפשפש במעשיו ולראות על הלימוד שלמד אתמול שלא יצא ידי חובתו ושלא היה כראוי, וצריך ללמוד היום בשלימה יותר בקדושה וטוהרה ופרישות אתת וחיל ורעדה, וכן בכל יום ויום.

רמזה לנו התורה שלא יהיה אדם מישראל ג' ימים בלא תורה ח"ו כי על ידי זה יתגשם הוצר הרע ח"ו במאור, ולכן צריך האדם להתחוק מאד ולעסוק בתורה תמיד והוא זכור את אשר עשה כו' שהיה לו כח ע"י ביטול תורה מישראל ומהראוי היה להתגבר ולהתחוק מאד ללמוד תורה לשמה, ואתה עיף ויגע פירוש שאעפ"כ עדיין אתה עיף ויגע ולעסוק בתורה ולא ירא אלקים, והיה בהנחה זו מכל אויבך מסביב פירוש דאויבים של אדם הם וענותיו, וצריך האדם לשוב אל הבורא ב"ה למען ינחו ויסקל את אויביו מעליו שלא יבואו ביום פקודתו ולא ינחוו אותו לבא לגן עדן כי הם המסבבים הגן עדן.

רמזה לנו התורה דרכי התשובה אין ניתנה האדם דבזמן שביט היה קיים היו הקרבנות מכפרים ועכשיו בעוה"ר שאין לנו מזבח התורה הקדושה מכפרת ע"ד שאמרו חז"ל הרגיל ללמוד דף א' ללמוד ב' דפין ונמצא התורה נקראת מזבח שמכפרת כמו מזבח (משפטים ד"ה ואימר ואלה המשפטים ופרש"י)

יש בני אדם הנותנין לב להתחרט על עוונותם ורואים אין אין עובדים הבורא ברוך הוא באמת ובהם הם עיקר תיקונם כשהם יושבים עצמם ללמוד אומרים שכבר נתכפר להם בזה הכל, ותיכף נתגבר כח יצרם בקרבם על ששמעט שחושבים אין כמותם בלימוד במעשיו טובים אין על פי שקודם הלימוד ידעו בכיורוד גודל עיותם וכעת הם מתקונים יש כשכבר למדו, מה לעשות להם עוד ותיהו עוונותם על עצמותם, אבל האישי הנגלב הוא רואה תמיד שפלותו אפילו בעת התורה והמצוה, ואדרבה הוא נותן לב יותר לשוב מעבירות שבידו באמרו בלבו

נראה אור

אמרות קודש ופנינים קדים בעניני עבודת השי"ת מדיינו

ליקוטי בחד ליקוטי מתורת רבינו בעניני עבודת השי"ת, להלדיב הלבבת וליתן רוח חיים בעצמות היבשות

אין עברתי על דברים מתוקים מדבש ונופת כו' כאלו יצאו מפי אלקים חיים, וכל מה שלומד הוא יותר קטן בעיני עצמו ונבזה ושלפ (ליקוטי שושנה ד"ה בפשי כפף)

תפילה לפני כי יעטף לפני ה' יושף שיחו

קודם התפילה צריך התבודדות כמו שאמרו חז"ל חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה ושעה אחת אחר התפילה, נמצא עד אחר התפילה צריך התבודדות מחשבתו. (משלח ד"ה ויסעו מסוכות)

אדם קודם התפילה צריך לטהר מחשבותיו שיהיו בלי שום פיגול, ולפשפש במעשיו אם חטא לעשות תשובה בלימה, שתוכל התפילה לעלות בלי שום מסך המבדיל רק זכה ובורה בלי פיגול כלל. (ליקוטי שושנה ד"ה ויסב חזקיהו)

אמרין בגמרא המתפלל צריך שיכרע עד שיראה איסר כנגד לבו, רצה לומר שצריך לכרוע ולהשפיל ולהכניע עצמו עד שיראה איסר היינו מעות הפרנסה כנגד לבו, פירוש כאלו הוא מזומנת ומוכנת כנגד לבו, שלבו בטוח בהשם יתברך שיש לו כל צרכו, ועל ידי זה אין לו שום מגיעה, ויכול להיות מסירת נפשו בכוח ובצלילות, ויגיע לאחדות האמתית. (חקת ד"ה והנה הדבר הזה צריך)

אדם הרוצה שתהא תפילתו נשמעת צריך לכון כאלו הוא מתפלל בארץ ישראל, ובית המקדש בנוי ומזבח על מכונו וביבולו והרי הוא כאלו דר עתה בארץ ישראל, ועל ידי זה הוא בא לבהירות ודיבקות גמור להתפלל ככוונה שלימה ביראה ובאהבה כאלו עומד בבית קדשי הקדשים. (לך ד"ה ועפ"י הנ"ל ביאר דאיתא)

אם הולך שוכב בדרך לבו במחשבות זרות ומעורבבות, אזי ביום השבת כל המחשבות של ימי החול במחשבות חוץ ופחזון, ח"ו נסתמים שערי תפילות מלעלות תפילות ישראל, דהיינו שעומדים על פתח השערים העליונים ומעכבים תפילות שער ישראל. (וישאל ד"ה והו רמז שצ"ה)

מתחילה ישוב על חטאת נעוריו, ויתבודד בעצמו וישם אל לבו כמה פעמים הלבין איזה אדם אף אחד מבני משפחתו, וכמה פעמים אמר שקר אף כדברי הבאי, ושאר דברים אשר הם מבוארים בספרי היראים ולעשות עליהם תשובה גדולה וחרטה גדולה, והגאווה עולה על כולם, וידיקוד על עצמו כחוט השערה לקיים הכל כמבואר בפוסקים ובפרט בשולחן ערוך אורח חיים ובספרי מוסר אשר עורבנה חיים ונשף, אחר כך יתפלל נוסחא זו של הבית יוסף ז"ל ובודאי יטעום בה טעם, ולא היה יכול להתאפק מלהתפלל נוסחא זו, אף שהיו מתקוטטין עצמו לא יחוש ויסבול הכל. (אגרת הקדוש ד"ה ומי שאינו מאמין)

ישבו לי דאך ודעי עתיד

ישבו לי דאך ודעי עתיד

קודם לימוד התורה יתחרט ויתודה על עוונותיו ויהיה ללימודו לרצון לפני יתברך שמו, גם אם עשה לעצמו מסך המבדיל, על ידי התשובה וחרטה ויראה אליו השי"ת לקבלו, שגדולה כח התשובה שמארכת ימים ואין לך דבר שעומד בפני התשובה. (אחר ד"ה והו אתו אל פני הכפופות)

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם, רצה לומר שיהיו בעיניהם זאת כשנשלים באיזה הרחוק עבירה, כאשר עשו עבירה ממש, ויזא בעיניהם כאלו מעלו בה, ויאמרו הנפש היא, פירוש שאישים את נפשו מאד, והתוודו את חטאתם, דהיינו שהם מתוודים על זה במאד מאד. (נשא ד"ה והנה יש צדיקים)

ישבו לי דאך ודעי עתיד

ישבו לי דאך ודעי עתיד

הוא מעורר שמחה לעמלה, אבל מי שצריך וניסים בלתי אפשר לו לעורר רחמים. (בהעלותך ד"ה ויאמר משה)

כשתרצה לשוב על עוונך לא תעלה עם מצלות, שתחשוב בדעתך שיש לך איזה מצלות, וגם לא תלך מיד בהתחלתך במעלות ומדרגות צדיקים גמורים, רק מתחילה תרגיל את עצמך בהדרגה במדרגה המדרגה בהכנעה גדולה, דאם לא כן סופך להתגלה קלונו. (משפטים ד"ה ואמר הכתוב ולא תעלה)

אם ח"ו חבול תחבול את הנשמה שנתן לך הקב"ה הנקרא רעין דהיינו שתחטא ותקלקל ותפגום בנשמתך ותתמשך חלילה נשמתך בין הקליפות ר"ל, לא תתחיל מיד להחזיק במידת חסידות בהתלהבות אש ובבהירות רק מתחילה צריך לתקן את ישר, קודם ולכסס את כתמיו אשר עשה בהנשמה והוא דומה למשל למכשל איזה מאכל טוב בכל מיני תבלין רק שלא היה נזהר מלשמור המאכל מלהתערב בו פחמין או אפר, והנה התבשיל הוא טוב למאכל רק בהיות הפחמים והאפר בכל פעם לתוך הפה ויגרס בהצץ שיניו אזי בודאי האדם האוכל המאכל הזה זורק המאכל מתוך ידו כן הדבר הזה האדם שעותות וקלקל ורוצה לעשות מאכל טוב להבורא ברוך הוא עם התעורבות מיץ טורפים לו בפניו או לאותה בושח וכלימה, אלא כיצד יעשה, קודם שיבא אל הבהירות והתלהבות, תשיב את הנשמה להבורא ברוך הוא לתקן ולכסס אותה. (משפטים ד"ה אם חבול תחבול)

זה סימן לבעל תשובה גמור, כשהשם הקדוש שם הוי"ה ברוך הוא עומד לנגד עיניו הוא סימן שתיקן בירתו כל חטאיו. (נח ד"ה ויולד נח)

איתא בגמרא לעולם ימכור אדם מה שיש לו ויקח בעלים לרגלו, י"ל שרמז בזה על האדם אשר הרגל חלילה בדברי שפלות, אז צריך לעשות לעצמו גדרים וסיגים למען יתנצר ויופרש ממעשיו השפלים, והוא לעולם ימכור לשון יתנצר, ר"ל שכל ההרגל השפל אשר לו יתנצר ממנו ויהיה זר בעיניו, ויקח מנגעלים לשון הסגר ומנעול דהיינו גדרים וסיגים, לרגלו פירוש להרגל שלו. (נשא ד"ה ואם אין לאיש גואל)

יש עוד מדרגה בכך אדם שאינו פוסק מתשובה כל ימיו, כי מעשיו אינם מוכשרים בעיניו ומוצא בהם חסרונות והוא תמיד בתשובה. (נח ד"ה ויחל עוד ויבו)

עבודת ה' בשמחה

התורה ניתנה בסניי למען ילמד האדם להיות תמיד מוכנע גדול ונבזה בעיניו, רק לזה צריך האדם שלא יתעצב, מחמת גודל הכנעה יפול בעצבות, וזה הוא מניעה גדולה מעבודת הבורא יתברך, לכן הזהירה תורה עליו שיראה להיות תמיד בשמחה, כי אין השכינה שורה מתוך עצבות, ואם יאמר האדם ואיך אוכל לשמח כיון שהרביתי לפשוע, אעפ"כ יראה לעשות בשמחה, ויתחזק עצמו לאמר הרי אני כאלו נולדתי היום הזה ולא אשוב עוד לכסלה. (במדבר ד"ה או יאמר וידבר ה' אל משה)

הכלל בזה הוא כך כשרוצים להכניע וקליפה צריך להיות האדם בשמחה כי כשהוא שמח אין שם עצבות ותוהו כשהוא קם זה נופל. (וארא ד"ה והכלל בזה הוא כך)

כשהצדיק רוצה לעורר רחמים ושפע לעולם צריך לעורר התחילה חדותו ושמחה להבורא ב"ה ועי"ז משפיע השי"ת טובות לעולם, וזה נעשה ע"י שהצדיק מכיר ורואה בניסים ונפלאות שעושה עמנו ויצרנו בוראנו או בא לו שמחה מזה וכיון שיש שמחה להצדיק, עי"ז

הוא מעורר שמחה לעמלה, אבל מי שצריך וניסים בלתי אפשר לו לעורר רחמים. (בהעלותך ד"ה ויאמר משה)

...
איאת בגמרא (מו"ק סז.) חיי ובני זמזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא. ויש לומר הפירוש כך, דימי החול נקראים "זכותא" - מלשון זוכית, והוא חמת שהצדיק רואה בהם באספקלריה שאינה מאירה, היינו שהוא כעין חציצה ומחיצה קצת המפסקת, אבל קדושת יום שבת קודש נקרא "מזלא", דהוא עולם עליון, והוא בגימטריא ע"ח - ג' הוויות, והם כנגד שלש סעודות של שבת קודש, ועל ידי הצדיק ממשך את השלש הנ"ל, דהיינו על ידי שלש הוויות הנ"ל שהם בגימטריא "מזלא", הוא ממשך חיי ובני זמזוני, שבשבת קודש הצדיק בא בקדושה רבה, ואלו רואה באספקלריה מאירה שאין דבר חוצץ נגדו.

נועם אלימלך (פר תרומה ד"ה ועשו)
...
סיפר לי מורי חמי הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפינטשוב ז"ע:

פעם אחת שאל את מרן הבעש"ט ז"ע אחד מתלמידיו (ההד"ק ר' מרדכי מואסל) ואמר: מה יהיה מעשי, ואמר לו מרן: חזון. אמר: אין אני יכול לנגן, אמר לו הבעש"ט: אני אקשר אותך בעולם הניגון, וסיפר לי מר"ח שהוא היה מכיר אותו, ולא היה בעולם מנגן כמוהו, ופי"א בא זה החזון אל רבינו אור שבעת הימים מוה"ר אלימלך מליזענסק ז"ע, והיה מבוכה בין רבינו ובין בנו הצדיק מוה"ר אלעזר ז"ע אם יכבוד החזון לקבל שבת, כי היה ירא הקדוש שלא יבלבל אותו מקדושתו, והיה לחזון משורר שקורין באם עם מלאי זינגער, ואחר המבוכה הסכימה רצתם לכבוד החזון להתפלל עם משוררים וכו'... וכשהתחיל החזון לקבל שבת, שלח רבינו ה"ר אלימלך לאמר, שהזינגער ילך לו החזון והבאם יחד יקבלו שבת. ואחר כך שלח רבינו הנ"ל שילכו להם, כי ירא שיתבלטו מצאיות מגודל אור קדושתו עליונות הארות עליונות שנפתחו לרבינו אלימלך על ידי שיר של צדיק זה. ואח"כ כיבד רבינו אלימלך מאוד בכל השבת את החזון, אבל לא היה מתפלל לפני התיבה, ובמוצאי שבת קרא רבינו אלימלך לחזון וסיפר לו מקדושת מדרגות מרן הבעש"ט, וסיפר לו עניינים נוראים לא שמעתן און וכו'.

הרה"ק ר' ראם קאמאנא ז"ע (הובא בקו"מ מאיות עינים בריש ספר בעש"ט על התורה, אות כז. יע"ש)

...
פעם אחת היתה גזירה בגאליציע לגרש את כל היהודים היושבים סמוך לכפר שלהם, והיו יהודים למאות שהיתה אפשרות שיאבדו כל הונם ורכושם ברגע אחד, ונסעו כולם על שבת להרה"ק ר"ר אלימלך ז"ע, וכשהתחיל לומר "כל מקדש", ואחר החרוהו הא' אמר: לכאורה קשה שייסד הומר, שהיה בעל רוח הקודש, אומר "שכרו הרבה מאד", שמשמע בלתי גבול - ע"פ הכתוב (שעי' נח. יד) "והאכלתיך נחלת יעקב אביך" בלי מיצר וגבול (ע"י שבת ק"ח), ותיכף [אח"כ] אמר: "על פי פעל", שמשמע רק כפי עבודתו, שיש לו גבול. על כן אומר אני שכן הוא פירושו: "שכרו הרבה מאד", ומה הוא שכרו, "על פי - פעל", כפי שהצדיק אומר בפיו כך נפשין מן השמים, על כן אומר אני שיהיה כל "איש על מחנהו ועל דגלו", שלא יזיוו שום יהודי ממקומו, ובי"ה שנתבטלה הגזירה.

לקוטי קריים (עמ' 193, וראה בס' "דברי יצחק" אות יט - בשם הרה"ק מאפסא ז"ע. יע"ש באריכות)

...
פעם אחת בחיות הרה"ק מרימנוב ז"ע מסתופף בצל רבו הקדוש הרבי ר' אלימלך ז"ע, וטרם נודע לאיש מופת ובעל רוח הקודש, והיה כאחד מן החסידים היושבים לפני רבם, קרה הדבר שביום השבת, בסעודה השנייה, שבחברו יחד עם כל המסובים לפני רבם, כאשר העמיד המשמש את קערת המרק לפני רבם, לקח הרה"ק ר"ר אלימלך את הקערה והפכה על פיה ונשפכה המרק, ויצעק הרה"ק מרימנוב מתוך בהלה ופחד: אהה, אדוני מו"ר הלא יקחו אותנו כולנו למאסר, ועתה הניחיה מזה. המסובין כשעמדו את הדברים כמעט שפרץ שחוק מתוך פיהם, אפס מיראת רבם עזרו כח מלאות פיהם שחוק, מורו ורבו הקדוש השיב לו על זה: הירגע בני, שלום לנו, אל תירא, הלא אנחנו פה היום כולנו.

כל המסובין השתוממו לשמע תשובת רבם, אח"כ סיפר רבם בעצמו מה שעבר ביניהם.

אחד משרי המשלה מיזמות יעץ להרע לכל היהודים שבמדינה, וכבר נסה פעמים רבות לכתוב שטנה בספר ולהביא לפני המלך כי יתן עליו טבעת המלך, ולא עלתה בידו, כי בכל עת קרה איהו מקרה שבסיבתה לא היה ראוי הספר להעלות על שלחן המלך. והיום גמר כתיבתו, וכל עוולה והשתחיה לא נמצא בו למונעו מלהביאו אל המלך. ובחפצו לקחת חבית החול לפזר עליו ליבש את הדיו, הפכתי הקערה עם המרק, לפועל דמיון שיעשה גם הוא כן על הכתב, ואז טעה ותחת חבית החול לקח את חבית הדיו והפכה על הכתב. והאברך היה ראה את כל הנעשה, והוא היה כל כך מופשט מגשמינות עד שלא ידע שהגני פה, וקסבר כי בידי ממש הפכתי את חבית הדיו על הספר, לכן צעק מרוב פחד ומורא כי יקחו אותנו למאסר. אז ראו כולם כי זה האברך צופה ברוח הקודש במקומות אשר עין לא ראתה. **עטרת מנחם** (אות ט)

הכנה בכל ששת ימי המעשה על שבת קודש, ואז כבוא השבת קודש ממילא יהיה "שבת שבתון" בגודל הקדושה. והוא שאמר הכתוב: "ששת ימים תעשה מלאכה", בצירי ולא בפתח, דהיינו שאז בעשות האדם הכנה דרבה בכל ימות החול על השבת קודש, ממילא תעשה מלאכתו על ידי אחרים, ובהגיע השבת קודש ממילא יהיה "שבת שבתון מקרא קודש". עד כאן דבריו הקדושים.

באר משה להרה"ק מקאונץ ז"ע (לסוכות)

...
ששמעתי מפה קודש ישראל מוה"ר זכריה מענדיל משענדישוב (בעמח"ס "דרכי צדיק") בזה הלשון: ופי"א אצל **אדומ"ר רשכבה"ג מוה"ר אלימלך** בעת כבוא מטיבלת המקוה של ערב שביק, והניח עצמו על מטתו, ואמר בזה הלשון: "מאן יכול למסבל ריחון דבוסמין דגן עדן", עכ"ל.

אהבת שלום (פר יוצא)

...
והנה עיקר בחינת ריח הניח בערב שבת קודש אחר חצות היום, שאז חייבם דגיהנם גוייחן, ועת הווא מסוגל ליודעי ה' להריח בסימא דגן עדן, שמתעורר בעת ההוא, וכן שמעתי בשם **רבינו איש אלקים רבי אלימלך זצלה"ה** שאמר כן בפרוש, שבערב שבת קודש אחר חצות, מי שזוכה יכול להריח בסימא דגן עדן.

אהבת שלום (לשבעות. וע"ע בספר יזהר חי' להרה"ק מקאמאנא זצ"ל, פר יקוהל דף קעו.)

...
ששמעתי מאדומ"ר הרב הקדוש בוצ"ק מוה"ר אלימלך זצ"ל, שבשביק הוכרח ליהם אונזו מגודל קדושת שבת המנקשות באונזו, עד שלא היה באפשרי לסבלו.

באר משה (פר תולדות ד"ה ורבקה. וע"ע בשבאמרים ל"ח אב)

...
הנה יש צדיקים אשר זוכים לשמוע כרוזים מעולמות העליונים, וכאשר אמר הרב הקדוש מוה"ר אלימלך זצלה"ה, כי כשנכנס שבת לא יכול לסבול הכרוזים, והוכרח לאטום אונזו מכח קדושת שבת המנקשת באונזו, ויונע מקול הקודש.

דקדוק (פר ואתחנן ד"ה ושמעת. וע"ע בפר עקב ד"ה ע"ל ה"י עקב)

...
שמעתי ממו"ר הרב מבראנוב זצוק"ל, שפעם אחת היה בדזיקוב אצל כ"ק דודו בעל "אמרי נועם" זצוק"ל, ונסע עם דודו על ברית מילה שהזמנו אותם באיזה עיר המסוך לדזיקוב, ונודע להם כי בכפר המסוך שם יש איש זקן שהיה מלאת בחזק ובית להם ר' אלימלך בליזענסק, ונסע דודו עמו לאותו כפר לראות המשרת הזקן הלו, ובבואם שמה מצאו לאותו זקן שוכב על מטתו ואינו יכול לירד מהמטה והוא חולה באפיסת כוחות וחושיו כבדים עליו מאוד. ושאל לו דודו זצוק"ל, האם זוכר הרבי ר' אלימלך וסיפר לו איזה ענינים מה שראה וזכר מליזענסק, כששמע הזקן שאלתו נפל עליו חרדה גדולה וישב על המיטה ועיניו זלגו דמעות, ופתח ואמר:

אני איש פשוט, משרת פשוט הייתי הרבה שנים בליזענסק בבית ובחצר הרבי, מופתים שמעו ממוקד ועד ערב ושכחתי הכל מחולשת הזקנה, וזאת שאני זוכר שבכל יום השישי שהרבי בא מהמקוה, פשט ידיו וגילה זרועותיו והניחם על העצים האש והגחלים שעל הכירה, וכולם ראו וכן תמוה איך שלהב אש והגחלים נתפרו מאליהם ימין ושמאל ולא הכוו ידיו הרועותיו של הרבי, והרים הרבי בקול רם בכבי ואנחה ואמר: "מיילעך מיילעך, ראה והביט איזה רשע אתה, שאפילו הלהב אש והגחלים בורחים ממך ולא רוצים לשרפך", וכה עמד הרבי על יד הכירה וצעק עד שקולו נשמע בכל הבתים והחצר, ונפל אימה ופחד על כל אנשי הבית והחצר, ואפילו המשרתים והמשרתות ביקשו מחילה זה מן זה ממש כערב יום הכיפורים, כולם פחדו וכוו ואיביריהם דא לא נקשו עד הדלקת נרות של שבת קודש, ומשהדליקו נרות של שבת, נפל שמחה רבה על כל אחד ואחד, וכולנו טעמנו שמחת שבת בשמחה גדולה מאוד בעלה. עד כאן סיפר מו"ר זצוק"ל.

צבי לצדיק (דף ק"ג)

...
כי הצדיק צריך לתקן את הששה קצוות שהם ששה ימי חול (ע"י וזיק פר פנחס רמח: תקי"ו א.), והם ג' וג', דהיינו ג' [מים] לפני השבת וג' לאחר השבת... והוא שאנו אומרים (בכרית ק"ש): "ותן בלבנו - לאהבה וליראה", הגם שבאמת צריך האדם להקדים היראה לאהבה, אך אנו מתפללים על היראה הבאה מתוך אהבה, דהיינו שלשה ימים שאחר השבת הם אהבה, שהם שייכים לשבת העבר, וג' הימים שלפני השבת הם יראה שמתוכם באים אל אהבה שהוא השבת, ועל זה אנו מתפללים "לאהבה בלילה" כסדר ימי החול, שמתחילה אהבה והדר יראה לתקן הששה קצוות.

נועם אלימלך (פר וירא. בליאר דבריו הקדושים ע"ש בר"פ ויגש). וראה בס' "אהל אלימלך" (אות רמז) בשם חסיד אחד שאמר, כי בהיותו אצל הרה"ק מליזענסק ז"ע "חמדי ביום ד' בשבוע, כאשר הגדו המזמור של יום רביעי, והגענו לפסוק ויכו נרגנה, כבר התרגשו מעין טעם של שבת".

...
והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו (שמות טו, ה). להיות שכל מי שעובד עבודתו לשלמי וכונתו לטוב כל ימי השבוע, בכל מה שפוסק או לומד, או בהיר כפי שבחשקו ביום בא יום הששי נתלהב בקרבו או בהזירות של יום השבת, אף שלא עשה עדיין הכנת יום, רק המעשה של ימי החול ברכו וקדשו ברמיח אבריו וש"ה גידיו לורגיש את יום השבת קודש מיד בהתקרבו ביום הששי בבוקר, ובמצאה זה הדבר סימון טוב על ימי החול והוא אם היו בקדושה, ואם היתה עשייתו נוח לשלמי ונוח לבריות - כשכא בוקר יום הששי מרגיש קדושת שבת טרם בואו.

...
זהו: "היה ביום הששי והכינו", פירוש, כשהיה לכם ביום הששי הכנה דרבה אצילכם בפנימיות, יאת אשר יביאו", פירוש, קודם שתכינו צורכי השבת יהיה לכם הכנה עצמיות זה הוא סימן, "והיה משנה על אשר ליקטו יום יום", פירוש, שתדע נכון שכל ימי החול היו לכם 'משנה' - פי תורה פי עסקים מסתמא היה תורה עצמה כיון שאתם במדרגה זו הקדושה. וק"ל.

נועם אלימלך (פר בשלח). וראה בתנ"ח מצותיך (תנ"ח אבמנה ד, ב) בהל"ה: "שאמר רבינו הקדוש מוה"ר אלימלך, שסימן שהיה לו שבוע בקדושה, אם יש לו הארה עצמו בערב שבת, זהו האמת אבל צריך להרהר סייטת דשמאי, וקדוש כמותו הוא במדרגה זאת" וכו', ע"ש

...
כאשר שמעתי בשם רבינו האלקי מוה"ר אלימלך זצוק"ל, שערב שבת קודש הוא בחינת ערב יום הכיפורים.

אור לשמים (פר בהר ד"ה וצוית)

...
סיפר לי תלמיד-חכם אחד מצפת תובב"א, היות שבעולם העליון שאל בעל "חסד לאברהם" [הגה"ק רבי אברהם] אזולאי ז"ע את הרבי ר' אלימלך ז"ע: "מה זו, שאנכי עשיתי ששה ספרים קדושים, וזכיתי שלומדים בתוכם גם בעולם העליון, וע"ז כאשר נשמע שם של הדרת קדושתו נעשה רעש גדול בשמים לאין שיעור. מה עשיתם כל כך שזיכתם לזה". והשיב לו הרבי ר' אלימלך ז"ע: "הנה בכל ערב שבת קודש היה היראה כל כך בביתי, עד שהמשרתות נפלו זו לזו בבקשה ובתחנונים, ואמרו זו לזו: מייח הארץ, איך בעט דין, זיי מיר מחול וואס איך האב פוגם גיוונען קעגן דיר א גאנצע וואך (=שבקשו מחילה כל אחת מרעותה על כל מה שפגעו זו בזו במשך השבוע), והיה בכיה גדולה ביניהם עד שמחלו זו לזו באהבה וריעות, כמו שמנהג אחינו בני ישראל בערב יהו"כ, כן היה אצילתם בכל ערב שביק, וכל זה מגודל היראה ששפע ממני עליהם מאימת שבת קודש". ואז ענה הקדוש בעל "חסד לאברהם": "אם כן הכל ניוא ולא קשה מידי".

אהל אלימלך (אות ע"ב). וע"ע באות קצח בשם בעל התפארת שלמה ז"ע, "שבכל ערב שביק היה דוגמת יום הכיפורים, בקבוצת העיר בבית הכנסת על תהלים ובכיות, הגיד [ה"ר אלימלך] מוסר להם".

...
נודע שרבינו הק' הרבי ר' אלימלך ז"ע, בכל יום שישי אחר חצות היום התחיל לקשקש באונזו כפעמון קדושת יום השבת, והוכרח לאטום אונזו מקול הקורא המנקשת באונזו, ושמעתי בבירוו שכל מי שהיה אז בביתו פלצות ורעדה וזכרתו והוכרחו המשרתים שלו לתקן הקודש חצות היום, כי אחר חצות אם עשה אחד בבית הקודש היה איזה עובדה גדולה נפלו הדברים מידו ונתקלקלו כל מה שהיה בהם.

אילנא דחיי (פר בשלח, הגה א)

...
סיפר א"א זצוק"ל מקאומיר, כי הרבי ר' אלימלך זצוק"ל אמר, כי מכיר מן העולם העולה מהאורבה בערב שביק אם הוא יהודי המבטל לכבוד שבת קודש. ואמר א"א זצוק"ל דאין פלא, כי בקנין בית מישראל כתוב (בבא בתרא סג): "מתהום ארעא עד רום רקיע", אם כן רואין ומכירין מגובה הבית עד לרום רקיע, ואין נצרך לזה אף רוח הקודש.

ישא שרבה (פר שמיטתים. עמ' קו)

...
הרבי ר' אלימלך היה דרכו לצאת מחדרו בכל עש"ק ולבא אל בית המבשלות וליקח לו גולת לתוך המקטרת שלו, ואז היה נדמה לכל המשרתים שהוא ערב יוה"כ, והתחילו לבכות ולפייסו זה את זה.

הדרת קודש הגאון מנאסוד זצ"ל (עמ' 70)

...
מאמר אדומ"ר הרב הקדוש מ"ו אלימלך זצ"ל על פסוק (ויקרא כג, ג) "ששת ימים תעשה מלאכה בליום השביעי שבת שבתון", דאמרו חז"ל (ביצה ב:) "חול מכין לשבת וחול מכין ליו"ט", ובמקום אחר אמרו (שבת ק"ח). "עשה שבתך חולי", והכל עולה בקנה אחד, וזכונו לדבר אחד, שההכרח הוא לעשות

ציון המצויינות

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א היה אומר ומשמיע כפעם בפעם באזני חסידיו שהחפץ לזכות ביראת שמים באמת, ילך על קברו של רבינו ויתפלל שם ויעשו דבריו פירות.

הרה"ק רבי שמחה ישכר בער מעעשינוב זיע"א היה רגיל על לישנא כי כל הצדיקים אינם נמצאים בציונים בכל השנה, רק ביומא דהילולא שלהם, זולת ציון רבינו והרה"ק הרבי חיים מצאנז זיע"א, כי הם פעלו שתהיה להם שייכות עם העולם הזה בכל עת ובכל זמן.

הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זיע"א תעם זאת כי רבינו ביקש שלא יעלו אותו כל כך הרבה למעלה, כי **רוצה עוד להיות מקושר בכלל ישראל**, כאן בזה העולם.

הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א אמר כי נתקדש לדורות ההשתטחות על ציונו של רבינו, והיא סגולה להתעוררות בתשובה, ומקובל בפי חסידים אשר רבינו הבטיח שכל איש אשר יבוא על קברו, לא ימות בלא תשובה.

הרה"ק בעל התפארת שלמה מראדאמסק זיע"א נסע בכל שנה לליזענסק, על ההילולא של רבינו, והיה זה ענין נורא ופלא אצל כל העולם, והיה מרעיש מאד בנשיעתו זאת ואף שהיה כהן, ולא יכול היה לילך על הציון ממש אעפ"כ היה לו מקום מיוחד שם אצל אילן העומד כנגד החלון של האוהל ושם העמידו לו ופרשו לו ג' מחיצות בינו ובין העם ולחן וכסא, ומחיצה הרביעית הייתה פתוחה כנגד החלון וישב ולמד שם, וכל העולם הסתלק משם באימה ופחד, ובעת שסיים לימודו, עמד ממקומו ובא לחסידים ובאו כולם בפתקאות ושחו יין שרף לחיים, ושם הראה נפלאות ומופתים ופעל ישועות עד להפליא. ועשה שם תיקון גדול שתיקן מחיצות האהל בחומות בנין וגג ותיקן בפנים שדליקין נר תמיד, ואמר: 'אנחנו הרמנו כבודו של הרבי ר' אלימלך, שלא ישכחו ממנו, ועוד אמר **בה'יומא דהילולא של הרבי ר' אלימלך**, עומד הרבי ר' אלימלך על קברו, ומברך בשמי ימים את הבאים להתפלל על קברו.

ופעם אחת כל העולם בוודאי תמהים: היתכן הרב מראדאמסק יסע לליזענסק על הציון? ומאי טעמא על ציון הצדיק הזה ולא על ציון אחר? **אבל** מי שיוודע מפני מה בארץ ישראל ישנם קברי נביאים, ומלכים, ושופטים, ונבאים וקדושים, ועל שום ציון אין עושין הילולא, רק על ציון התנא ר' שמעון בר יוחאי, וציון האר"י ז"ל, מי שיוודע זאת, יודע וגם יבין את זאת.

הרה"ק בעל השומר אמונים זיע"א אמר בשם רבו הרה"ק **בעל הציב לצדיק מבלאזוב** זיע"א כי בעת שנשתלק רבינו לקחו המלאכים את גופו הטהור לגן עדן, ובה הרגע שהיה גופו נטמן שם בהקבר נתקשר מקום הקבורה שני ישראל יוכלים לשוב בתשובה ולפעול שם כל מיני ישועות.

הרה"ק האהבת ישראל מויוניץ זיע"א היה פעם בברלין הבירה, וראה שם את ארמון המלוכה שהיה מרהיב ביופיו, מואר בשלל אורות, ומשם נסע לליזענסק. כשנכנס לאהל רבינו התבטא 'כמה אורות ששוררת בבית קטן זה, אין אפילו בארמון שברלין.

ספר הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממאגלניצא זיע"א כי פעם אחת נסעה אמו לליזענסק להתפלל על ציונו של רבינו, ושבתה בשבת בעיר חדש הסמוך לגבול, אצל הרה"ק בעל המאור ושמש זיע"א והיה הרה"ק מרפה אותה מנשיעתה ואומר, למה לאשה לנסוע על קברו? כי הוא בעולם העליון מאד, ואין תועלת להיות על קברו, וכנהג וכתנה דיבר אליה, ולמחרת שלח לקרוא אותה אליו, וסיפר לה: תדע, כי מורי ורבי בא אלי והקפיד עלי מאד, ואמר: 'מה לך שתסית את הצדקת הזאת, לבל תסע על קברי? הזהר והשמר לחזק אותה ביתך שאת, שחטע על קברי, ובעזה"שית תשיג שם כל חפצה ומשאלותה' ואחר זה השתדל הרה"ק בעצמו עבודה שיהיה לה מרכבה לעבור הגבול.

ספר הרה"ק בעל המאור ושמש זיע"א שפעם הלך עם רבו, רבינו, באישון לילה לבית החיים וראו עמוד אש יורד מהשמים עד לארץ ובו דמות אדם, ואמר רבינו שזו דמות צורת הבעש"ט, שבאמת גם בחיים חיזיתו היה אש לוהט רק שהיה מכוסה בעור ובשר. וצוהו שרוצה להיטמן לאחר אריכות ימיו ושנותיו באותו מקום בו היה עומד האש.

הרה"ק מהר"ד מבעלזא זיע"א נסע מהולושיץ למאריבנד, ועברה הרכבת דרך העיר ליזענסק, ואמר הרה"ק לאחד ממקורביו, אתה מעיר ליזענסק, אומרים שיכולים לראות הבית החיים מהרכבו, וכשנעבור דרך שם תגיד לי, כשהגיעו לשם הודיעו להרה"ק, ואמר הלא לא רואים, ענה הלא, כעת בקיץ הוא מכוסה באילנות וקשה לראותו, וציווה הרה"ק ליטול דיו ואמר בום וקינה הרה"ק **מהר"ש מבעלזא** זיע"א **או מאיז דיי מיל פוש ליזענסק אין מ'גייט נישט אויפ' בית החיים קען מען הייסן אנאר**. (אם נמצאים במרחק ג' מיל מליזענסק ולא נכנסים לבית החיים נקראים שוטה) ועלה להבית החיים והשתטח על הציון הק'.

ספרן של צדיקים

הרה"ק בעל התניא זיע"א אמר שבעוד ספרו 'תניא' הוא ספר של בינונים' הרי ספר 'נועם אלימלך' הוא 'ספרן של צדיקים'.

הרה"ק מקאמנא זיע"א כתב בספרו 'היכל הברכה' אשר ספר הקדוש נועם אלימלך' כולו צח צחצחות, עמוק עמוק עד למאד, אם תזכו להבין דבר אחד מדבריו.

פעם בא הספר 'נועם אלימלך' לפני הגה"ק היחתי סופר זיע"א ואז עדיין לא נתפרסם כ"כ הספר הזה, והביט בו ואמר **שאנו האלף האקערס לגבוי**. (אנן חושבי עצים לגבוי).

ספר הרה"ק **רבי מנחם מענדל מרימנוב** זיע"א כי רבינו לא כתב בעצמו החידושי תורה שלו, ובנו הרה"ק ר' אלעזר זיע"א, כתבו, והגניחו על שולחן אביו, למען יתן עליהם עין ביקורת, כאשר אביו ראה את הכתבים שאל את בנו, 'לאזשע' (כך קרא רבינו לבנו) וועדה האט דאס געזאגט? אמר לו הלא אבי מורי אמר זאת ביום אתמול? אמר לו רבינו: איך האב גימיינט, דאס מלאכים אין שרפים האבן דאס געזאגט! (אני חשתי שמלאכים ושרפים אמרו זאת) ומאז הסכים לדעתו כי תמיד יכתובן.

ואמר הרה"ק הנ"ל שבערב שבת קודש אחר המקוה, יכול להבין היטב, איין שטיקל נועם אלימלך. **הרה"ק מהר"ש מבעלזא** זיע"א אמר, **שאי אפשר להבין את ה'נועם אלימלך' אלא כי אם בערב שבת אחר המקוה אפשר להבין קצת וגם אז רק את הליקוטים**.

הרה"ק רבי חיים מקאסוב זיע"א היה לו שיעור קבוע בערב שבת אחר המקוה ללמוד בספה"ק נועם אלימלך ואמר שזמן זה הוא מסוגל, להבין אמרותיו הקדושים.

הרה"ק רבי ישעי' מפרעשדבורז זיע"א אמר אשר הספה"ק 'נועם אלימלך' אינו כפשוטו, וכי הוא יכול לחבר ספר פירוש נועם אלימלך, אשר בכל דף גדול יהיה רק שורה אחת מ'נועם אלימלך' וכל הדין סביב, יהיה מלא על גדותיו מפירושו וביאורו.

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוקאלב זיע"א כתב כמה מאות ניירות פירוש על הספה"ק 'נועם אלימלך', ושמע בת קול, 'איך הרהבת בנפשך עזו, לעשות פירוש על ה'נועם אלימלך'?, הלא מלאכים ושרפים מייגיעים את עצמם להבין אות אחת בספה"ק הזה, ואתה מלאך לבך לעשות פירוש!?

הרה"ק מהר"ש מבעלזא זיע"א אמר: כ'אנחנו געוואלט מאכן א פירוש אויפן נועם אלימלך, נאר ק'האב געזען אז טיינט און פאפיר וועט נישט טאאין (תפצתי לערוך פירוש על הספה"ק נועם אלימלך רק ראיתי שנייר רזוי לא היו מספיק).

מקובל שרבינו אמר לפני פטירתו כי מי שילמד את 'נועם אלימלך' יזכה לפרנסה, ומי שילמד אותו בשבת, יזכה לנשמה יתירה, ולחיה יחידה יתירה בשבת.

הרה"ק מהר"ש מליובאוויטש זיע"א כתב באגרותיו אודות הדפסת הספה"ק 'נועם אלימלך' אשר בוודאי הוא דבר נעלה במאד, ובטח ירבו בעזה"י הקונים להיות להם למשמרת הצלחה.

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א נהג לערוך סעודה ביום כ"א אדר יום הילולת רבינו זיע"א, פעם מאד בסעודה זו בשם אביו הרה"ק **רבי ישכר דוב מבעלזא** זיע"א שבראית שם ספרו הקדוש של הרבי ר' אלימלך זיע"א בשם 'נועם אלימלך' ולא 'דברי' אלימלך' או 'תורת אלימלך', כי בזה רמז על שמו הקדוש של אחיו - רבינו, כי 'נועם' היינו 'יוסאי', שכל מעשיהם נעשו ביחד.

ופעם התבטא הרה"ק **מהר"א מבעלזא** זיע"א ס'איז א ספר פאר צדיקים אבער יעדער איז קען טרעפן דארט דעם פלאץ.

אמר הגה"ק **רבי אברהם שמוען מעליכוב** זיע"א הי"ד, כי הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק זיע"א היה לו עליית נשמה וראה היכלות של ספרים ושאל מה הגהה הספרים הללו, והשיבו לו כי כולם פירושים על הספה"ק 'נועם אלימלך' ועוד עמוק יותר.

הרה"ק בעל ה'נועם אליעזר' מסקולען זיע"א אמר שאם אין באפשרות האדם להיות אצל ציון הק' של רבינו, שינה קוויטל בתוך הספה"ק 'נועם אלימלך' ונחשב כמו שהוא אצל הציון הק' ויכול לפעול ישועותו בדרך זה. **והרה"ק הנ"ל** היה רגילות מדי מוצש"ק ללמוד בספה"ק נועם אלימלך.

הגה"ק מנאסויד זיע"א אמר שיש סוד בציוני הכוכבים שנדפסו בספה"ק 'נועם אלימלך' בדפוס הראשון, אומרים שהרה"ק רבי אלעזר זיע"א היה לו גילוי אליהו בכתבו ועשה שם ציון כוכב, ועוד אמרו כי המדפיסים הראשונים מסדרי האותיות היו מל"ו צדיקים.

צעטיל קטן

הגה"צ המקובל רבי **אשר זעליג מרגליות** זצ"ל סיפר שראה למורו ורבו הגה"ק המקובל רבי חיים שאול הכהן דוויק זיע"א נהג כדברי רבינו ביצעטיל קטן (סעיף ט') שאחר אמירת תיקון חצות ילמד ביצעטיל קטן' וכל לילה היה קורא לפני מתוך היצעטיל קטן, ורבו ישב בלב שמה בדביקות נפלא מאד נעלה עד שגמר לפניו כל היצעטיל קטן, ופעם אמר **'ברוך ה' שנתן לנו הרבי ר' אלימלך מליזענסק וה'צעטיל קטן' שלו**.

הרה"ח רבי בן ציון רחמן ז"ל מחשובי חסידו באינן אמר 'צעטיל קטן' הוא 'צעטיל' שהמעין בו נהיה 'קטן' בעיניו.

פעם סיפר איש אחד לפני הרה"ק **בעל הקדושת ציון מבאבוב** זיע"א הי"ד שזכה להיות בליזענסק ביומא דהילולא של רבינו ומודה לה' על חלקו הטוב שהרי מקובל שמי שמשתטח על קברו של רבינו אינו מת בלא תשובה, הרה"ק לא היה לו קורת רוח מדברים אלו כי אין זו תכלית עבודת האדם בהאי עלמא לבלות את שניו בהבלים, וליתן מרגוע ולנפש שבדאי לא ימות בלא תשובה כיון ששהה איהו רגעים אצל ציון המצוינת של רבינו.

אמר לו הרה"ק הנה אתה מדבר בסגנונו של בלעם הרשע גם הוא אמר 'תמות נפשי מות ישרים' געלעבט האט ער אלע זיינע יאהרען ע"י בלעם הרשע אבער שטארבען האט ער געוואלט ווי א ישר (כל ימיו היה בלעם חי כבלעם ברשעותו ובמחטו רצה למות כשרים) הנה כדי לזכות למוות בתשובה צריך לעסוק בתשובה צריך ל'עסוק בתורה ועבודה ולהיות דבוק ומקושר לצדיקי אמת, דער וואס פירט זיך לויט ווי ס'שטייט אין 'צעטיל קטן' פונעם **רבי ר' אלימלך הרבה מיט תשובה** (מי שמתנהג ע"פ מה שכתוב ביצעטיל קטן חי בתשובה).

כמעט בכל שנה בעשרת ימי תשובה היה הגה"ק רבי משה מחוסט זיע"א בעל ה'עירוגת הבשם', נוהג לסדר לעצמו עצות ישרות והנהגות נפלאות לתורה ולעבודה, על השנה הבאה לטובה, ורושם אותם עלי גליון לזכרון. בשנת חס"ד לישראל (תרמ"ג) כתב בין הנהגותיו: **בכל ערב שבת אחר המקוה, צעטיל קטן לרבינו נועם אלימלך זצ"ל**.

הרה"ק רבי אלעזר חיים מאגלניצא זיע"א היה משבח הרבה את היצעטיל קטן מרבינו, וקודם הסתלקותו אמר שרצונו להדפיס את היצעטיל קטן' לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל.

פעם איקלע הרה"ק **בעל התניא** זיע"א לבית אחד מגדולי הדור המתנגדים לדרך החסידות, וראה איך שתחת אחד הכסאות מושך בבזיון הספה"ק 'נועם אלימלך' הרה"ק נחרד ונרעש למראה עיניו. שאלו בעל הבית 'ההכרתם את מחבר הספר?' 'יק' השיב, והוסיף לאמר: **'בטוחני שאף אם הייתם מטיילים את המחבר עצמו תחת הכסא לא היה מגיב מאומה'**.

לפני הסתלקותו של רבינו נכנסו אליו כמה אנשים פשוטים מהחברא קדישא של העיר, ואמרו לו שיתוודה, שאל אותם, 'היכן הייתם שישבתי אצל הקערה של הלביות להכירני לשוב בתשובה, כשעוד היה לי כח לשוב, רק עכשיו באתם, כשתש כוחי ואין בי כח לשוב' והרבה עליהם דברים עד שהם בעצמם שבו.

רבינו אמר בוודאי אין מגיע לי שכר על הזמן שנקראתי רבי אלימלך רק השכר מגיע לי על הזמן שנקראתי 'מיילעך', כי אז לא השתני שום השגות, רק אמונה פשוטה לבד.

הרה"ק רבי אלימלך מגרוזינסק זיע"א היה נוהג לספר מעשה זה, מדי שנה ביומא דהילולא של רבינו.

לרבינו היה חבר טוב וסמו רבי שמעון, יחידו עסקו בתורת ה', והיה רבי שמעון גאון מופלג, אך לא נהג בתחבולות, ולא נסע

היהודים, ובשנה ששפך על שלחנו מעט מרק, פעל בזה ששם בבית המלכות נשפך דיו על הנייר, ונמחק הכתב ונתבטל הגיור, והרה"ק מרימנוב ראה כל זה ברוח קדשו, והיה נדמה לו שאמנם נמצאים בבית הקיסר ממש, ולפיכך צווח שיאסרו אותו כדן מורדים במלכות. ...

פנים אחת היה גיורא בגליציה לגרש את כל היהודים היושבים סמוך לכפר שלהם והיו יהודים למאות שהייתה אפשרות שיאבדו כל הונם ורכושם ברגע אחד, ונסעו כולם על שבת אחד לרבינו, וכשהתחיל לומר כל מקדש ואחר החרוז האי אמר לכאורה קשה שמייסד הזמר שהיה בעל רוח הקודש אומר שכו **הרבה מאד** שמשמע בלתי גבול עפ"י הכתוב והאכלתיך נתתי יעקב אביך בלי מיצר וגבול, ותיכף אומר עפ"י **פעלו** שמשמע רק כפי עבודתו שיש לו גבול, ע"כ אני אומר שכך הוא פירושו, **שכרו הרבה מאד** ומה שכרו עפ"י **פעלו** כפי שצדקת אומר בפיו כך עושי מן השמים, ע"כ אומר אני שהיה **איש על מחנה ואיש על דגלו** שלא יזיוו שום יהודי ממקומו, ובי"ה שנתבטלה הגיורא.

הרה"ק מהר"י מבעלזא זיע"א היה משתדל לראות יהודים שזכו עוד לראות את רבינו, ופעם בא לעיר אחת ושמע שיש

יחד עם רבינו אל הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א, פעם אחת פגש רבי שמעון את רבינו מוקף בקבוצת חסידים. קראו בשמו 'אלימלך' באומרו 'מה זה הרעש איתך, וכי אני אינני יודע ללמוד, ואפילו אם אתה יודע מעט יותר ממני, גם כן אינני מבין מה הרעש הזה שעושים החסידים, ומה למדת שם אצל רבך במעזריטש.

פתח רבינו ואמר לרעו: ההבדל ביננו הוא בדבר אחד בלבד. הלא מוכרחים אנו לבא אי פעם לבית דין של מעלה ליתן דין וחשבון, והיה אם ישאלו אותך מה עשית בעולם הזה, תאמר: 'שמעון למד', 'שמעון עשה מצוות'. מיד יענינו שם בתורה והמצוות שלך, ובודאי ימצאו פגמים, כגון פניות וכדומה, ויפסקו לך גיהנום. כשתשמעו פסק דין זה, תניח ידך על לבך ותאמר, 'לשמעון פסקו אינו כלום, והמצוות שעשיתי אינם ולא תרצה ליתן בטובות, ואזי יגררו אותך לשם בעל כרחך וגרידה זו תהיה יותר קשה מהגיהנום עצמו.

אבל אם ישאלו אותי 'מה עשית בעולם הזה?', אומר את האמת, כי כן למדתי אצל רבי לומר רק את האמת. ואומר להם, 'יודע אני, רבותי, שלימדו אינו כלום, והמצוות שעשיתי אינם כלום'. מיד יפסקו לי גיהנום, ואז אשאל אותם, מה תועלת תבא מגיהנום זה, ועל מה זה, בודאי לפני כשיביע לי, הגיהנום הוא כדי לטוהר את נשמתך, שתוכל לבוא לפני כסא הכבוד, ואז, כשאשמע כן, ארקך לגיהנום, והתענוג יהיה אצלי יותר מהגן עדן...

סיפר הרה"ק **רבי ישכר בער מראדושיץ** זיע"א שבילדותו בעת שהיה אצל רבינו, ועמד עם איזה חסידים מהחבראי קדישא שלו ומשיח עמם לפני בית רבינו, ובתוך כך ראו אנשים גבוהי קומה מאד שהלכו במזירות אל בית רבינו ובהגיעם אל פתח חדרו כפפו קומתם והלכו לתוכו, ורבינו סגר הדלת ופניהם לא ראינו רק אחוריהם, והכינו במוץ עד צאתם כדי להכיר את האנשים ההם, אבל מה נשתוממו מזה שבעת צאתם מחדר הרה"ק שוב לא הספקו בעינינו לראותם על פניהם רק אחוריהם ותיכף נעלמו מעינינו, אז הבנו כי לא דבר ריק הוא.

והוסכם ביננו לשאול את פי מרן הקדוש זיע"א והלכו החסידים הוקנים ביננו ושאלו את רבינו מזה, והשיב להם רבינו כאשר ראיתי שרוב העולם אינם מכוונים בתפלתם כראות מקוונן השגתם ומגודל טרדת המון וטרדת קושי הפרנסה, אינם יכולים לכוון דעתם בכל התפילה, עלה על דעתי לתקן נוסחא חדשה וקצרה שיהיה שווה לכל נפש, והרגישו בזה האנשי כנסת הגדולה הקי' זיע"א, ובאו נהגו ובקשו מאתי לא לעשות זאת לשנות אפילו תפילה אחת מנוסחתם, והתייעצתי עמם ואמרו לי שאתקן 'תפילה קודם התפילה' **זה יועיל בע"ה למי שאינו ביכולתו לכוון בכונות הראויות לכוון בכל התפילה**, וזהו **היה רצון הנדפס בסידורים מרבינו**. על אופן חיבור התפילה סיפר הרה"ק **רבי חנה מקאלאשיץ** זיע"א שרבינו ותלמידיו הלכו ביער והתייצב כל אחד מהם בוית אחת וחזיר קטע אחד מהתפילה, וקטעו של כל אחד ואחד היה הולם יפה עם הקטע שחיבר בחיבור הסמוך לו, וכה נתחבר ונגמר כל התפילה, ולפי שרבינו היה עמוס והיה עומד על גביהם נקראת על שמו '**תפילת הרבי ר' אלימלך**'.

פעם נסע רבינו בעש"ק עם בעל עגלה שהיה איש פשוט מאד, ולפתע טבעו ביון מצולה ושקעו בטנית ורפש והבעל עגלה עמל ויגע קשות להוציא את העגלה והסוסים מן הטביע אבל לא הועיל, ורבינו החל לדאוג שיוכל להגיע למחוז חפצו עוד לפני שיפנה היום, **לכן נעמד רבינו להתפלל ולהתחנן מהקב"ה שיוציאם לרווחה עוד לפני יום השבת**, ותפילת צדיק נתקבלה **ומיד כשגמר תפילתו עלו הסוסים מן הטביע כחיות עצמם לתדהמתו של בעל העגלה**, והגיעו למחוז חפצם **כשעדיין היה היום גדול**.

הנה הבעל עגלה הנ"ל המשיך בפרנסתו החוליך אנשים ממקום למקום, וברבות הימים הסיע אנשים בעש"ק באחד מימות החורף, והעגלה נשקעה בטביע עמוק, והבעל עגלה ניסה בכל כוחותיו להוציאם, וכשראה של מצליח להזיזם ממקומם צעק ברוב גסותו: **רבונו של עולם איך בין גישת מילען, איך וועל דוך גישת פאנגען** (בשטן בלשון פולין), **אויב וועטסט מיך גישת ארויס נעמן יעצט פון דא, וועל איך דיר אריינטרייבען אינעם שבת אריין**.

הרה"ק רבי אלימלך מנחם מענדל מסטריקוב זיע"א היה דבוק מאד בתורת רבינו, ובעת שחלה ציווה שיתפללו עליו בציון רבינו, ושיסופו לו השם 'אלימלך' לשמו, ע"ש רבינו, והוסיפו לו ונתרפא.

פעם בהיות הרה"ק **רבי מנחם מענדל מרימנוב** זיע"א אצל עריכת שולחנו של רבינו בשבת קודש, היה רבינו מערב את המרק עם כף, ונשפך קצת המרק על השלחן, פרץ הרה"ק מרימנוב בצעקה: **רבי, הלא ישמו אותנו במאסר**, הנוכחים עם תמוה על צעקתו ועל דבריו, אחרי כן סיפר להם רבינו שבעת שהוא נערך ונכתב אצל הקיסר של עסטרייך גיירה לא טובה על

שם זקן אחד שהכיר את רבינו, הלך אליו הרה"ק עם קהל חסידיו, ושאל את האיש אם הוא זוכר איזה דבר מרבינו, והשיב האיש אספר לכם באיזה אופן זכיתי להכיר אותו צדיק.

בימי חרפי כשהייתי אוכל על שלחן חותני, וחותני נסע תמיד לרבינו רצה שגם אני אוכל אצלו, אבל אני לא רציתי לבטל מלימודי, עד שלבסוף נעתרת לי, ונסעתי עם חותני לליזענסק על ימים נוראים, אני בעצמי לא ראיתי בו שום דברים נפלאים, היה מתפלל בסידור פשוט, ואכל ככל אדם, וגם בראש השנה התפלל ככל איש מבני ישראל, **רק בליל' כל נדר' התאחר קצת, וכשבא לביהמ"ד הניח את ראשו על השטענדער ושכב כך כחצי שעה, וצוה להגיד 'כל נדר'.** ובמוצאי יום הכיפורים אמר אל העולם: בטוח אתם מתמיהים על זה שאיחרתי באמירת כל נדר, זה היה מחמת שראיתי בעיר קטנה צעקה ובהלה גדולה, שאשה אחת היתה מקשה לילד וכל אנשי העיר בכו וצעקו לה; וא"כ איך יכולתי ללכת להגיד 'כל נדר' כשרואים שתי נפשות מ ישראל בסכנה גדולה, ולכן התפללתי אל ה' ונעתר לי, הסכנה חלפה והאשה ילדה בן, וזאת צויתי לאמר 'כל נדר', זה מה שסיפר אז הרבי ר' אלימלך זיע"א.

אחר יוה"כ'פ נפטרת ממנו לשלום, וכשבאתי לבית סיפרו לי שאשתי היתה בסכנה גדולה בעת אמירת 'כל נדר' שהיתה מקשה לילד וכל אנשי העיר היו בצער ויצעקו אל ה', והי' עזר שהולידה בן למזליש, **וכאשר שמעתי זאת הבנתי שהרה"ק עשה לי את הטובה הזאת, והנחתי את חפצי בביתי וגסעתי בחזרה לליזענסק ונתקשרתי בו בקשר של קיימא.**

סיפר הרה"ק **רבי יענקלע מפשעווארסק** זיע"א כי בתקופת רבינו היה רב ברישא שלא היה מן החסידים, וכששליח ונידן בבית דין של מעלה בויגהם על חשבון מעשיו, טען כי הרי בשב"ק יש מנוחה גם ליורדי גיהנום ולמוצשי"ק חוזרים למקומם, ולחסידים ממתניגים עד שהרבי שלהם גומר שבתו, וטען הרב הלו, **כיון שלזענסק היה בגלילות שלי והיה יכול להתנגד לרבינו ונמנע מזה, יש לו ג"כ היותו כמו לחסידיו, וזכה בטענתו.**

פעם היו אמורים לבא לרבינו על ראש השנה ט"ו חסידים, והרבנית ע"ה ידעה מזה והכינה לאכול ולשתות לט"ו אנשים, ואף גם זאת בלי ספק היה בצמצום, ואולם באו מי אנשים, והנה לפנות ערב שאל הרה"ק את הרבנית האם יהיה די בסיפוק לאכול לאנשים הנ"ל, ענתה אמרה: **'הלא ידעת בטוב, כי רק לערך ט"ו אנשים הכנינו לאכול, ומאין לי בשר ואתנה לכל העם הזה?'** והי' קודם תפילת מנחה הכריז רבינו, יען כי הרבנית הכינה ליתן אוכל רק לט"ו אנשים על כן רק מספר ט"ו מעלות יוכלו לסעוד אצלו, ושלא יבואו לסעודה יותר מט"ו אנשים, כי הוא סעודה שאינה מספקת וכי'.

אחר כך שאל הרה"ק את הרבנית פעם שנית: 'אולי יש באפשרות לחלק את המאכלים למספר ארבעים? שיהיה די לכל האנשים אשר באו בצל קרונותי? ענתה הרבנית, כי גם אשר הכינה הוא בצמצום. בתום תפילת מעריב, לאחר אמירת הפרק 'לדוד ממור' הכריז רבינו **שכל האנשים יבואו אליו לסעודה לסעוד ולאכול, כי ביקש על פרנסה וכי בעזרת ה' יתברך יהיה די לאכול ולשתות.** ואמנם כן היה, כי אחרי אכלם די שבעת נשארו עוד הקערות מלאות בשרישים, וכן בכל הסעודות.

פעם בא רבינו לבית המדרש ואמר לאנשי ביתו: החפצים אתם לראות כיצד בקע משה רבינו את הים, וציוה שיביאו לו מזרק מלא מים, ויט ידו הקדושה באויר מעל המים, והמים נבקעו.

ארבעה תלמידים מובהקים היו לו לרבינו, ומתאמרי משמיה הרה"ק הרבי ר' זושא זיע"א כי הם מרומזים בפסוק (בראשית ב') 'ונדה יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, עדן הוא רבינו ישראל בעש"ט, נהר הוא תלמידו הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א גן הוא רבינו, וזה נהר יוצא מעדן להשקות את הגן **ומשם** היינו מרבינו, **יפרד והיה לארבעה ראשים** א"י הרה"ק רבי יעקב יצחק הוזהר מולובניץ זיע"א, ב' הרה"ק המגיד מקאזאניץ זיע"א, ג' הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א, ד' הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפטא זיע"א.

ואמרו צדיקים כי כל אחד מהם קיבל מדרגה מרבה, את **מאור עיניו** הרה"ק מולובניץ, **כחו שבלב** הרה"ק מקאזאניץ, **הגשמה שבמחוו** הרה"ק מרימנוב, **הכח שבפיו** הרה"ק מאפטא, ארבעתם נכחו בשעת הסתלקו רבינו והיעירו כי בשעת הטבילה טבל לבד את עצמו.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל
...
(מקורות: דבר יצחק, י"ג אורות, עשר צחצחות, עטרת מנחם, אוצר ישראל, אהל אלימלך, נפלאות התפארת שלמה, היכל הברכה, דברים ערבים, ביתו נאהו קודש, אבן שתיח, אצורת חוק, קומי רוני, פרי הכרם, מעיינות החסידות, הדרת קודש, נפלאות הסבא קדישא מראדושיץ, נפלאים מעשיו, סיפורי נפלאות מגדולי ישראל, ישמח מלך - סטריקוב, לקוטיים קדיש, שיתחן של עבדי אבות)

תולדותיהן של צדיקים

אורו של רבינו הרה"ק **הרבי ר' אלימלך מליזענסק** זיע"א הפציע בשנת תע"ז בכפר לאפאחי הסמוך לטיקטין, לאביו הרה"ק רבי אליעזר ליפמאן זיע"א, ולאמו מרת מירל ע"ה, שהיו מפורסמים בצדקותם ובמעשי החסד הרבים שלהם. הוריו התייחסו למשפחה מפוארת ורבת יוחסין ששושלתה משתרגת ועולה עד רש"י הקי', התגא רבי יחזקאל הסנדלר ולמעלה בקודש עד דוד מלך ישראל.

רבינו היה קדוש מרחם עוד טרם שנולד, כמו שאמר על עצמו, כי טרם אכל אדם הראשון מעץ הדעת, היו כמה נשמות שברחו ממנו, והוא היה אחד מהם.

בנעורו כבר קיים מאמר המשנה 'הוי גולה למקום תורה' ונשלח ללמוד בשיבתו של הגאון הגדול מהר"ם טיקטין זיע"א שם התמיד בלימודו ועלה ונתעלה בתורה ובקדושה.

בהגיעו לפרק האיש מקדש נישא להרבנית הצדקנית מרץ שפרינצא ע"ה, בת הרה"ק רבי אהרן רוקח [מרגליות] בן הגאון רבי שמואל שמעלקא מרגליות זצ"ל, חתן רבי משה אבד"ק קראקא בנו של הגאון הגדול בעל היפני יהושע זיע"א, וביוז"ש נישא להרבנית מרת גיטל ע"ה.

רבינו נתקרב לחסידות ע"י אחיו הרה"ק הרבי ר' זושא זיע"א שהביאו להיכלל קדשו של הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א.

דרך מיוחדת סיגלו לעצמם האחים הקי' ביוצאם לגלות לטוהר ולזכר את המקומות הנידחים בהם נדדו, ובמשך תשע שנים נדדו להם האחים הקי' תוך ספיגת ביונות ועלבונות, ומחסור במוון וחרפת רב.

לאחר הסתלקות הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א, הכתירו את רבינו להמשיך את דרכו, ומאז החלו המונים נוהרים לעברו להתבשם מאמרו ולשהות בהיכל קדשו.

במשך י"ד שנים נמשכו שנות הנהגתו של רבינו, בסוף ימיו עלה ונתעלה ולא קיבל אליו את קהל החסידים, ושלחם את תלמידו הרה"ק רבי יעקב יצחק החוה מולובניץ זיע"א.

מדבריו ותרות של רבינו נדפס הספה"ק 'יועם אלימלך' ובספרו מחובר לטוהר 'ליקוטי נבוכדנצר' נדפס ממנו 'הנהגות האדם' 'צעטיל קטן' 'תפילה קודם התפילה'.

ויאסף אל עמיו ביום כ"א לחודש אדר שנת תקמ"ז לפ"ק ונטמן בחלקה בה ציוה שיטמן בחיים חיותו.

הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור זיע"א כ"ג אדר תרכ"ו

**ראה קראתי בשם בצלאל ונר' ואמלא אותו רוח אלקים
בחכמה ובתבונה וברעת ונר' (לא, ב-ג)**

לאחר פטירת הרה"ק המגיד מטשערנאביל זיע"א כשהתחיל בנו הרה"ק המגיד מטריסק זיע"א לנסוע וסיעותיו הקדושות על פני המדינה בעיירות שונות, נסע פעם אחת דרך העיר טריסק, וכאשר ראה שם בצד העיר שיש שם רפש וטיט ומים מקלחים תמיד, אמר פה אשב ואקבע דירתי. וכך היה שבנה לו במקום הרפש והטיט חצר קדשו ובית מדרשו, וכמוכן עלה בדמיון יקרים פי כמה מאם היה בונה על קרקע רגיל. והיה בעיני החסידים לפליאה ותמיהה גדולה, אך שום איש לא העז לשאלו על זה, עד כשלימים היה הרה"ק בעיר קוואלא, ופגש שם את דודו הרה"ק רבי יצחק מנעשכזי זיע"א, ושאל אותו הרה"ק מנעשכזי מדוע עושה ככה לכלות מומן ישראל במקום הרפש והטיט, והשיבו הרה"ק מטריסק: הלא אתם שואלים מוכרח אני להשיבכם, הנה כשעשה בצלאל המשכן נתן לו הקב"ה רוח חכמה בלבו להבין ולהשכיל, דהיינו רוח נבואה ורוח הקודש, וקשה למה היה בצלאל צריך לנבואה ורוח הקודש למלאכתו, ולא היה דעת בזה שהוא צריך לנבואה ועושה מעשה חרש ובלתי עשית המשכן כאשר נצטווה. אך העניין הוא כך, כי בעת שנתנו בני ישראל דבבות לבם על מלאכת המשכן היה ביניהם שלוש תבות, כת אחת שנתנו נדבתם בכל לבם לעשות נחת וחת הבורא יתיש, וכל כוונתם היה בלתי לה' לבדו, כת אחת היתה שנתנו נדבתם לקיים מצוות הבורא, אבל היה להם ג"כ פניה להתייחר, וכת שלישית שבאמת לא רצו כלל ליתן רק מצד ההיכרות היו צריכים ליתן, לכן בצלאל שהיה לו רוח"ק לקח הנדבות מכת הראשונה שכוונתם היה לשם שמים, וממה עשה כלי המשכן שהם קדישי הקדשים, והשאר דברים עשה עם המעות משאר הכתות.

וסיים הרה"ק מטריסק בדבריו: כך הוא אצלנו, אותם החסידים שנותנים לי מעות בכונה רצויה, מזה המעות אני בונה ביהמ"ד ושאר צרכי גבוה, והמעות שבא מאנשים שנותנים לי בלא כונה רצויה, מעות כזה אני נותן במקום הרפש והטיט.

בשב"ק כ"ג אדר תרכ"ו כשגבר מחלתו של רבינו שאל תלמידו ברהמ"צ למה שותקים? וכל הקהל החל מיד באמירת האלוקים כעבור זמן קצר הפסיק רבינו באמרו ישבת הלא מילוקי? ופסקו מלומר, לאחר מכן ביקש רבינו כי יפתחו את דלת חדרו הפונה לבית המדרש ומאז פסק מלדבר, והוא עצם את עיניו ושפתותיו היו מרחשות. חתנו שעמד לידו דימה כי רבינו מתפלל מנחה ולחש לו הן התפללתם כבר, והשיבו רבינו אני יודע, הרכינו איפוא העומדים את ראשיהם ושמעו כי רבינו אומר יושב בסתר מיד החל כל הקהל לומר יושב בסתר? ורבינו אמר אתם מילה במילה.

לאחרי ביקש רבינו להביא לו מים, רחץ פניו וידיו, ואמר: צריך אני להכין את עצמי, לקח את פאות ראשו בימיו - כדרכו תמיד לפני התפילה, וסידרם, באותו רגע נגש אליו תלמידו חביבו בן אחיו, הרה"צ רבי פינחס אילינו מפולץ ז"ל וצעק: יצחק מאיר בן חיה שיהי הסתקו דחמים על עצמו, ורבינו משיבו הנה, הנה, פרץ הגה"צ מפולץ בשאגה "בשביל החסידים צריך הרבי לחיותו!" ורבינו לא השיב מאומה, או פרצו החסידים בבכיות עצומות. לאחר רגעיים מספר הבחינו החסידים שוב כי שפתותיו נעות הרכינו ראשיהם ושמעו לחוש: "ליבלע קוים..." עברו רגעיים מספר ורבינו אומר "אבא זצ"ל שהיה הרבה (בגסיסתו) ואני אינני רואה באת", לקח איפוא את הטלית קטן שהיה מעוטף בו, והשליכו על ראשו והתחיל לומר שוב יושב בסתר? ובאותו רגע ממש בעמדו במילים 'אחלצו ואכבדו' - כרע שעה לפני יציאת השבת, יצאה נשמתו הקדושה בטהרה ותלע בסעה לשמימה, ומש פרץ על ההומן שהיה במקום בבכיה נוראה: "אוי העולם שאבד מנהגו ואוי לה לספינה שאבדה קברניטה".

ומענין לציין שבאותו שבת שהייתה שבת פרה, שהו כמה מחסידיו לובלין אצל רבינו, וכששבו ללובלין שאלם הרה"ק רבי לייבלי אייגו מלובלין זיע"א על פרטי ההסתלקות, ואח"כ קרא למשמשו ושאל בפרטות איזה שעה היה כשקרא בפרשת פרה בבית מדרשו (שירכו והיה להתפלל מאחור) ונתברר שהסתלקותו רבינו היה בדיוק בזמן שקראו אצל הרה"ק מלובלין פרשת פרה, ואז אמר הרה"ק מלובלין, כשהייתי בקאצק דיבר עמי פעם הגה"ק מגור ז"ל עמי אודות גודל החשיבות לציין שמיסתלק בפרשת פרה, ומעולם תמתיי למה הגיד זה דוקא לי וכנראה שכוונתו היתה שיהיה הסתלקותו בזמן שאני אקרא פרשת פרה.

זכותו יגן ערלינו ועל כל ישראל

(מקורות: אדמו"ר גור, מאיר עני הגולה, עני ישראל, הילולא קדישא, שיח שרפי קודש, ליקוטי הרי"ם)

אורו של רבינו הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור זיע"א הפציע בשנת תקנ"ט בעיר מאגנישוב לבאי הנה"ק רבי ישראל ראטענבערג אבד"ק גור, ממשפחת הבי"ח ולמעלה בקודש המהר"ם מורטנבורג, ולאמו הרבנית חיה שרה ממשפחת אייבשיץ ושרפא, מגזע הגה"ק בעל המגלה עמוקות זיע"א, אשר בילדותה נתגלה בבית הרה"ק המגיד מקאונץ זיע"א. כאשר היה בן ג' שנים כבר למד הרבה תורה עם אביו, ונתפרסם מהרה שרבו ממאגנישוב שם היה למד לבדו בשנים אלו, ושאר היום למד לבדו בביתו, ולא היה מלמד שיוכל ללמוד שם היו רבים משתעשעים עם הנער הצעיר, אמו שחששה מעין הרע החליטה שלא להביאו עוד ולהשאירו במאגנישוב, אך המגיד הק' פקד עליה שתמשיך להביאו וכל זמן שיהיה אצלו ילולט בו עין הרע. **בהיותו** כבן ח' שנים פקד עליו המגיד הק' שיתועוץ יחד עם נכדו כמר מאיר חיאל (היה הרה"ק מאגניצא זיע"א) והיו ביחד חברים מקשיבים לקול קדושת תורתו של המגיד והוא מסר להם רזין עילאין. **בשנת** תקס"ח גילה המגיד הק' דעתו להרויז לטרכו עב"ג, והציעו לפני המגיד שידוכים שונים וכולם לא מצאו חן בעיניו, עד אשר **בשנת** ת"ק עם בת הרבני הנגיד רבי משה חלפן ממשפחת ליפשיץ מווארשא, ונישא בשנת תקע"ב בהיותו בן י"ג שנים. **רבינו** קנה את תורת החסידות אצל הרה"ק המגיד מקאונץ זיע"א, ואחריו הרה"ק רבי משה מקאונץ זיע"א, הרה"ק רבי יעקב יצחק החוזה מלובלין זיע"א, הרה"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא זיע"א, והרה"ק מקאצק זיע"א. **רבינו** לא הדפיס את חייושיו בחייו, ולאחר הסתלקותו נדפסו ספריו שו"ת הרי"ם, חידושי הרי"ם, ספר הזכות, ויאסף אל עצמו בעת רעואו דרעוין כ"ג לחודש אדר תרכ"ו ומנו"כ גור.

רבינו נקרא בישראל בשם יצחק מאיר ע"פ מעשה שהיה: כי אמו של רבינו מרת חיה שרה ע"ה נתייממה בילדותה, ולקחה הרה"ק המגיד מקאונץ זיע"א אליו לביתו, ושם גדלה, והוא היה נחשב כמו אפטרופוס שלה, ולאחר חתונתה היתה רגילה לבוא לקאונץ על שבעה ביומא דשוקא להרויח דבר מה על פרנסתה, וכעבור חצי שנה אחר נישואיה באה לקאונץ והיתה מעוברת, וברכה על סף החדר של המגיד הק' מיד קם הרה"ק מלא קומתו מכסאו אשר ישב עליו, ואמר לה תדעי שהנני קם מפני העובר שכן כי נשמתי גדולה מאד וזה איזה מאות שנה שלא היתה נשמה כזאת בעולם, ופקד עליה שבתחילת חודש הט' לעיבורה פקד עליה שתבוא עוד הפעם אליו, האשה קיימה כאשר נצטוותה ואכן באה אז אל הרה"ק והוא אמר לה כי תלך בן זכר והוא יהיה אור גדול, ואמר לה כי תהיה מקשה לילד ומסר לה לסגולה שמן שחוקן זה השמן כולו, שלא תלך עד שיכלה השמן כולו, ופקד עליה כשמלאו לה' ל יום או פקד עליה לקאונץ על יום השוק תקח עמה את הילד.

הוא היה אומר

כי חמת אדם תודך שארית חמות תחגור
(תהלים ע"א) פירוש, שאם בא לאדם יסורים, ומודה עוד להשי"ת על היסורים שבאים עליו, על ידי זה פועל ושארית חמות תחגור, שלא תבוא עליו עוד השארית חמה, ומעכב השארית חמה מלבווא עליו.

תורה אלא לעמול בה, להשקיע את הראש בתורה, באופן זה לא יחסר כלום. **התאונן** חסיד אחד לפני רבינו, כי מומן לומן תוקפת אותו מרה שחורה חריפה, עד כי אינו מוצא מקום בעולם מרוב איוש, וכבר דרש הרבה ברופאים אך לא הועילו כלום. שאלו רבינו: למה לך לעבוד עבודה זרה, והלא העובד עבודה זרה כאילו כופר בכל התורה כולה. לתמית החסיד על תשובה זו ביאר לו רבינו הדברים, עבודה זרה פירושה עבודה שהיא זרה לאיש יהודי, והנה אתה נופל בעצבות ומיד דורש ברופא גוי ובתרופות השוא שלו, ולמה לא תאמין כי תורת ה' תמיתה משיבת נפש, פקודי ה' ישרים משמחי לב, סע לביתך וטסקו בתורה בכל נפש, ומובטח לך כי תסור ממך המרה שחורה.

פעם היה רבינו באכסניא על אל הדרך והגישו לפניוהם תבשיל, ולקח רבינו כמה פעמים לאכול, ולקח חבץ עם הרוטב סמוך לפניו כאילו רוצה לאכול, ובכל פעם חזר ושפך הרוטב לתוך הקערה, והסובבים שם את תמוהו, ולאחר חקירה נתודע שהיה זה בשר כבור שלא נפדה בהלכותו, והודיעוהו זה, ואמר להם בוודאי הנכם חושבים שהיו ענין השייך לרבי אבל תדעו כי לא כך הוא **באמת כל איש ששאל כיוול להרגיש זה אם לבו נתון לו לאכול ואם שלא לאכול**, וענין נאמר בתורה (ויקרא י"א, טז) ובין חקיה **הנאכלת** ובין חקיה **אשר לא תאכל** פי' הנאכלת' שביכולת לאכול, 'ואשר לא תאכל' שאין ביכולת לאכול, ואם עס לאוץ זך נישט עסיך.

בזמן שגורו ברוסיה ופולין לגלח חוקן, ברח איש אחד מלפני מלכות רוסיה מפני הגזירה ובא לעיר דייקוב שהיתה סמוכה לגבול, והיה אצל הרה"ק רבי אלעזר מדיקוב זיע"א, ושמעו שהיה רדיאיש אומר טעם על הלחמים שנהוגים לעשות ביה"ש שקורין רדיאיש ואמר רעיון וגומטוריות זה שם שקורין חלולות בלשון רדיאיש, ובעת עבר הזעם קצת ושב האיש הבורח לעירו ולמדינתו, ובא אצל רבו, רבינו, וסיפר בתהלוכות דרכו וגם את אשר שמע בדייקוב מהרה"ק דשם רמזים למה שקורין חלולות רדיאיש ולפי ש"פ זאת מנצחק, לאשר ח"ו בעיניו, וחשב בעיניו כי מה יעשו אנשי גלילות אחרות כמו ברוסיה ופולין שאין נהוג אצלם לקרוא לחלולת הללו רדיאיש, האם אצלם אין הכוונה האתא, והשיב על זאת רבינו, אם תשחקו את זה הלא גם ב"תפילין אצם מטיילים ספיקות ושחוק ח"ו, ולאשר לא הבינו כוונתו פירש מיד בקוצר מלי: הלא ד' פרשיות של תפילין לומדים מהכתוב 'זהו לטוטפות כי עיניך ודרשו חז"ל יט' בכתפי שמים יפ'ת באפריקי שמים, ומה יעשו אנשי מדינות אחרות שאין קורין למספר שמים לא טט ולא פת, וכי לא יניחו תפילין ח"ו, אלא ודאי מזה התורה לכל לשון שוה בעולם, ובפרט לשונם ומנהגם של ישראל תורה הוא.

הוא חזרה לביתה ותספר לבעלה את כל דברי המגיד והוא שמח מאד בה כי יזכו להביא אור גדול כזה להאיר עיני ישראל והחליט בנפשו לקרוא שם הנער היולד לו **מאיר** כי ידע והאמין שבחודאי יתקיימו דברי המגיד שהעיד עליו שיאיר את העולם, וכשגודל הילד בליה לפני הברית קיבץ אביו לביתו ולומדי תורה שבעיר ועסקו יחד בתורה כנהוג בישראל, ובאמצע הלימה נרדם אבן רואה את רבו הרה"ק רבי לוי יצחק מבראדיטשוב זיע"א ואמר לו כי יקרא שם הילד כשמו ויבטיחוהו לעשות כן, ובקיצו נזכר כי ע"פ דברי המגיד החליט לקרוא שם הילד מאיר ולא ידע לשות עצות בנפשו ולכן קרא ב השמות 'יצחק מאיר'.

פעם אחת כאשר אמו היתה צריכה לנסוע ליריד צוה לה המגיד שתשאיר את הילד אצלו והיא תסע לדרכה, וכך עשתה והיתה שם בידי מעת לית, והילד כבה מאד, והנשים נתנו לו לניקוח ולא רצה בשום אופן לית, והמגיד הקדוש היה לו מזה צער, וכאשר באה אמו בחזרה ספר לה המגיד הק' שהילד לא ינק כלום כל העת רק הוא בוכה, והלה אמו ואמרה עם הילד ברכת שהכל ינקו, ואמר המגיד הקדוש שכשיו אני יודע מדוע לא ינק מקודם, כאשר בלאתה לו שנה תמימה צוה המגיד הק' מקאונץ להביא אליו ולגמול אותו ועשה אז המגיד ביום הגמלו סעודה גדולה להמקורבים והיה שמח מאד ואמר להמסובים "כי הילד הזה מוכן לגדולות, ויוכל להטות כל לבבות בני" לעבודת השי"ת" וסיפר איש נאמן ששמעו בעצמו מפ"ק רבינו איזה שנים סמוך להסתלקותו שאמר נבראתי כלי להטות את כל העולם להשי"ת.

סיפור שבעת שהיה רבינו ילד כבן ד' שנים דרפו אחריו ילדים במשחק ריצה, תוך כדי ריצה טעה להצידה וקפץ לתוך גדר שזרם בקרבת מקום, ומשנאל על נשם מה לא השיב את ריצתו ברחוב, השיב בתמימות, לא רציתי לעבור בין שתי נשים שעברו באותה שער ברחוב שהיו חז"ל אסרו זאת אמרתי **מוטב שאקפוץ לתוך הנהר ולא אעבור על דברי רבותינו**.

אחד שאל פעם את רבינו מפני מה מרבה לטוע לגדולי הדור, לקח רבינו חומש עם מפרשים, פתח אותו לפניו ואמר לו: ראה כמה פירושים יש לתורה, תרגום אונקלוס, תרגום יונתן, רש"י, רמב"ן אבן עזרא, אור החיים, ועוד ועוד, הנך רואה שאף שהתורה אחת היא בכל זאת רבו מפרשיה, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים.

באו לפני רבינו חסידים מעיירה אחת, והתלוננו כי הפרצין באחותם מנבל להם בכל אשר יוכל, מצא תמיד את צעדיהם, ואין להם כל מנוס ממנו, השיב להם: תפנו אל הרב שבעירכם ותבקשו ממנו לקבוע שיעור בגמרא יום יום, ובזכות זה תנצלו מאותו רשע, ובתוך כדי דיבור הביא רבינו את דברי המדרש רבה